

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1162

[Total No. of Pages : 4

[5208]-1001
M.A. (Semester - I)
PSYCHOLOGY
EP - 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*
- 3) *English is a valid version.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define cognitive psychology. Describe and critique Jean Piaget and Lev Vygotsky's theories of cognitive development.
- b) What is the 'cognitive revolution'? Explain history and methods of cognitive psychology?

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain various theories of attention process.
- b) Describe different bottom-up approaches of perception.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain speech perception and speech errors in language.
- b) Describe constituent structures of language.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is reasoning? Describe types of reasoning.
- b) Define problem. Explain problem solving approaches.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words :

[10]

- a) Information processing approach
- b) Signal Detection
- c) Writing: involved cognitive tasks
- d) Creativity

Total No. of Questions : 5]

P1162

[5208]-1001
M.A. (Semester - I)
PSYCHOLOGY
EP - 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका योग्य.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) बोधात्मक मानसशास्त्राची व्याख्या करा. जिन पिआझे व लेव वायगोटस्की यांच्या बोधात्मक विकास सिध्दांताचे वर्णन व परिक्षण करा.
ब) बोधात्मक क्रांती काय आहे? बोधात्मक मानसशास्त्राचा इतिहास व अभ्यासपध्दती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अवधान प्रक्रियेचे विविध सिध्दांत स्पष्ट करा.
ब) संवेदनाचे विविध उर्ध्वगामी दृष्टिकोन वर्णन करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भाषेतील वाचा संवेदन व वाचा दोष स्पष्ट करा.
ब) भाषाविषयक प्राकृतिक रचना वर्णन करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) युक्तिवाद म्हणजे काय? युक्तिवादाच्या प्रकारांचे वर्णन करा.
ब) समस्येची व्याख्या करा. समस्या निराकरणाचे दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) माहिती प्रक्रिया दृष्टिकोन
- ब) संकेत शोध
- क) लेखन: समावेशित बोधात्मक कार्ये
- ड) सर्जनशीलता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1163

[Total No. of Pages : 4

[5208]-1002

M.A. (Semester - I)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 102 : Psychological Testing : (Theory)
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*
- 3) *English is a valid version.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the steps in test construction.
- b) Discuss the issues in test administration. Explain the factors influencing test performance.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss how computers are used in interpretation of test scores.
- b) Explain basic statistical concepts in psychological testing.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define reliability. Explain the types of reliability.
- b) Explain the reliability of speeded test.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define validity. Explain the construct validation procedure.
- b) What is criterion validity? Explain the procedure for assessing criterion validity.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each :

[10]

- a) Decision theory
- b) Influence of situational variables on test performance
- c) Developmental norms.
- d) Using reliability information

Total No. of Questions : 5]

P1163

[5208]-1002

M.A. (Semester - I)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 102 : Psychological Testing : (Theory)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) चाचणी संरचनेतील पायऱ्यांची (टप्प्यांची) चर्चा करा.
ब) चाचणी प्रशासनातील मुद्द्यांची चर्चा करा. चाचणी निर्वर्तनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) चाचणीच्या प्राप्तांकांचे अन्वयन करण्यासाठी संगणकाचा कसा उपयोग होतो याची चर्चा करा.
ब) मानसशास्त्रीय मापनातील मूलभूत संख्याशास्त्रीय संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) विश्वसनीयतेची व्याख्या द्या. विश्वसनीयतेचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) गती मापक चाचण्यांच्या विश्वसनीयतेची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) वैधतेची व्याख्या द्या. संरचनात्मक वैधतेची पध्दती स्पष्ट करा.
ब) निकष वैधता म्हणजे काय? निकष वैधता निर्धारण पध्दती स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) निर्णयन सिद्धांत
- ब) परिस्थितीजन्य घटकांचा चाचणी निर्वर्तनावरील प्रभाव
- क) विकासात्मक मानदंड
- ड) विश्वसनीय माहितीचा उपयोग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1164

[Total No. of Pages : 4

[5208]-1003

M.A. (Semester - I)

PSYCHOLOGY

EP - 103 : Statistical Methods
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.
- 3) Use of statistical tables and simple calculators are allowed.
- 4) English is a valid version.

Q1) Answer any one :

[10]

- a) Evaluate the utility of graphical representation of data.

Given a normal distribution with a mean of 23 and SD of 4. What percentage of scores lie between scores 18 and 21?

- b) Evaluate the measures of variability.

Q2) Answer any one :

[10]

- a) Define correlation. Write in detail about the different types of correlation.
- b) Compute the coefficient of correlation from the table given below :

	Speed & Accuracy							
	Class Intervals	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64
Mechanical Aptitude	22-24	1						
	19-21		1	2				
	16-18		2	3	2			
	13-15		3	1	1	2		
	10-12			1	1	2	2	
	7-9					2	1	1
	4-6					1	1	1

P.T.O.

Q3) Answer any one :

[10]

- a) State the assumptions of one way ANOVA.

Two groups of students obtained the following data on an aptitude scale.

	Group I	Group II
Mean	27	32
SD	4.6	5.0
N	35	40

Test the null hypothesis at 0.05 level.

- b) Explain the meaning and uses of analysis of covariance.

Q4) Answer any one :

[10]

- a) What is meant by non parametric statistics? Describe the non parametric tests for uncorrelated data.

- b) The table below shows the number of graduates and post graduates whose opinion on whether there should be a workshop. Apply a suitable statistics and interpret the result.

	Yes	No	Total
Graduates	31	39	70
Postgraduates	35	35	70
Total	66	74	140

Q5) Write short notes on any two :

[10]

- a) Standard Scores
b) Simple linear regression
c) Two way ANOVA
d) SPSS

Total No. of Questions : 5]

P1164

[5208]-1003

M.A. (Semester - I)

PSYCHOLOGY

EP - 103 : Statistical Methods

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) सांख्यिकी तक्ता व गणकयंत्र (कॅलक्युलेटर) वापरण्यास परवानगी आहे.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (500 शब्दांत) [10]

- अ) प्रयुक्ताच्या आलेखात्मक मांडणीच्या उपयोगितेचे मूल्यांकन करा.
मध्यमान = 23 व प्रमाण विचलन = 4 असलेल्या प्रसामान्य वितरणात किती प्रतिशत लोक (केसेस) 18 ते 21 गुणांकाच्या मध्ये पडतील?
ब) परिवर्तनशीलता मापनाचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 2) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (500 शब्दांत) [10]

- अ) सहसंबंधाची व्याख्या लिहा. सहसंबंधाच्या विविध प्रकाराविषयी सविस्तर लिहा.
ब) खालीलप्रमाणे दिलेल्या तक्त्याच्या आधारे सहसंबंध गुणांकाचे गणन करा.

यांत्रिक अभिक्षमता	गति आणि अचूकता							
	वर्ग अंतराळ	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64
22-24	1							
19-21			1	2				
16-18			2	3	2			
13-15			3	1	1	2		
10-12				1	1	2	2	
7-9						2	1	1
4-6						1	1	1

प्रश्न 3) कोणताही एक प्रश्न 500 शब्दांत सोडवा.

[10]

अ) एक मार्गी प्रचरण विश्लेषणाची गृहीतके सांगा.

विद्यार्थ्यांच्या दोन गटांनी एका अभिक्षमता श्रेणीमध्ये मिळविलेला प्रदत्त खालील प्रमाणे आहे. 0.05 स्तरावर अभेद अभ्युपगम तपासा.

	गट - I	गट - II
मध्यमान	27	32
प्रमाणविचलन	4.6	5.0
एन	35	40

ब) सहप्रचरण विश्लेषणाचा अर्थ आणि उपयोग स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (500 शब्दांत)

[10]

अ) अप्राचल सांख्यिकी म्हणजे काय? असंबंधीत प्रदत्तासाठी अप्राचल चाचण्यांचे वर्णन करा.

ब) कार्यशाळा व्हावी का या श्रद्धेवर (मतावर) एकूण पदवी आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांचा तक्ता खाली दर्शवित आहे.

	होय	नाही	एकूण
पदवी विद्यार्थी	31	39	70
पदव्युत्तर विद्यार्थी	35	35	70
एकूण	66	74	140

योग्य सांख्यिकीचा उपयोग करून निष्पत्तिचे अर्थविवरण करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

अ) प्रमाण प्राप्तांक

ब) साधा रेखीय अपवर्धन

क) द्विमार्गी प्रचरण विश्लेषण

ड) सामाजिक विज्ञानासाठी उपलब्ध असलेला सांख्यिकीय गट्टा (एस्. पी. एस्. एस्.)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1165

[Total No. of Pages : 4

[5208]-2001

M.A. (Semester - II)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

**EP - 201 : Learning and Memory
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Critically evaluate operant conditioning theory and describe how it differs from classical conditioning.
- b) Bring out the difference between backward conditioning & forward conditioning. Describe the applications of operant conditioning.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the codes used in short term memory and how is short term memory different from sensory memory.
- b) Discuss the declarative memory types. Explain what is flash bulb memory.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss Rumelhart's theory & how does it differ from Atkinson shiffirin model?
- b) Describe the psychoanalytic view of forgetting & explain the sins of memory.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe studies that explain the role of hippocampus in learning.
- b) Discuss how synapse is the site of long term potentiation.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each :

[10]

- a) Anterograde Amnesia
- b) Bandura's Bebo doll experiment
- c) Levels of processing theory
- d) Procedural memory

Total No. of Questions : 5]

P1165

[5208]-2001

M.A. (Semester - II)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 201 : Learning and Memory

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) व्यापारक अभिसंधान सिद्धांताचे चिकित्सक मूल्यमापन करा. आणि तो अभिजात अभिसंधाना पेक्षा वेगळे कसे ते स्पष्ट करा.
ब) प्रतिगामी अभिसंधान आणि पुरोगामी अभिसंधान यांच्यातले फरक सांगा. व्यापारक अभिसंधानाचे उपयोग विशद करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अल्पकालीक स्मृतीचे संकेत विशद करा आणि अल्पकालीक स्मृती व वेदनिक स्मृती ह्यातील फरक सांगा.
ब) 'डीक्लेरिटिव्ह' स्मृतीचे प्रकार सांगा. 'फ्लॅश बल्ब' स्मृती म्हणजे काय? स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) रूमेलहार्ट यांचे सिद्धांत अँटकिंसन शिफ्रीन यांच्या सिद्धांतहून वेगळा कसा आहे ते विशद करा.
ब) विस्मरणाचा मनोविश्लेषणवादी दृष्टिकोन वर्णन करा व स्मृतीतील प्रमाद स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अध्यनातील अश्वमीनची भूमिका स्पष्ट करणारी संशोधने विशद करा.
ब) दीर्घकालीन विभवतेचे केंद्र चेतनासंधीत मध्ये असते ह्याची चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) प्रतिगामी विस्मृती
- ब) बांडूरा बेबो बाहुलीचा प्रयोग
- क) प्रक्रियंण सिद्धांताच्या पातळ्या
- ड) प्रक्रियात्मक स्मृती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1166

[Total No. of Pages : 4

[5208]-2002

M.A. (Semester - II)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 202 : Psychological Testing : Applications
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe in detail Wechsler Adult Intelligence Scale. Critically evaluate it.
- b) Explain areas of Differential Aptitude Test. State the uses of differential Aptitude Test in various fields.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) along with theoretical background. State the applications of NEO- PI.
- b) Explain how the Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) is designed to aid in the diagnosis of the major psychological disorders.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the Fundamental Interpersonal Relationship Orientation-Behaviour as a tool of measuring interpersonal relationship.
- b) Review critically the Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) as a measure of temperament in industrial or organizational psychology.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the various components of Moos's Family Environment Scale. State the application of family environment scale in various fields.
- b) What is creativity? Explain verbal and Non-verbal aspects of Passi's test of creativity. Evaluate it.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 500 words :

[10]

- a) High School Personality Questionnaire. (HSPQ)
- b) Self-Concept Inventories.
- c) Standard Progressive Matrices.
- d) O'Conner Finger Dexterity Test.

Total No. of Questions : 5]

P1166

[5208]-2002

M.A. (Semester - II)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 202 : Psychological Testing : Applications

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) वैश्लरच्या प्रौढ बुद्धिमत्ता चाचणीचे सविस्तर वर्णन करा. या चाचणीचे चिकित्सात्मक मुल्यमापन करा.
ब) विविध अभिसमता चाचणीची (डी. ए. टी.) क्षेत्रे स्पष्ट करा. विविध क्षेत्रात विविध अभिसमता चाचणीचे उपयोग सांगा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सैध्दांतिक पार्श्वभूमीच्या सहाय्याने निओ व्यक्तिमत्व प्रश्नावली (निओ-पीआय-आर) स्पष्ट करा. निओ पी आय चाचणीचे उपयोग सांगा.
ब) प्रमुख मानसशास्त्रीय विकृतीच्या निदानामध्ये मिनेसोटा बहुविध व्यक्तिमत्व प्रश्नावली (एम्. एम्. पी. आय.) कशी उपयोगी पडते ते विशद करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) आंतरवैयक्तिक संबंधाचे मापन करण्याचे एक साधन म्हणून मूलभूत आंतरवैयक्तिक संबंध अभिमुखता-वर्तन चाचणी स्पष्ट करा.
ब) औद्योगिक/संघटनात्मक मानसशास्त्रामध्ये स्वभाव मापन म्हणून मायर-ब्रिगगज् प्रकार सुचक (एम्. बी. टी. आय) चाचणीचा चिकित्सात्मक आढावा घ्या.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) मुसच्या कौटुंबिक वातावरण चाचणीतील विविध घटक विशद करा. विविध क्षेत्रात कौटुंबिक वातावरण चाचणीचे उपयोग सांगा.
- ब) सर्जनशालता म्हणजे काय? पासीच्चा सर्जनशील चाचणीचे शाब्दिक आणि अशाब्दिक घटक विशद करा. या चाचणीचे चिकित्सात्मक मुल्यमापन करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) हायस्कूल व्यक्तिमत्त्व प्रश्नावली (एच्. एस्. पी. क्यू)
- ब) स्वसंकल्पना शोधिका
- क) प्रमाणित वर्धमान चाचणी
- ड) ओकोनेरची अंगुलि नैपूण्य चाचणी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1167

[Total No. of Pages : 4

[5208]-2003
M.A. (Semester - II)
PSYCHOLOGY (Compulsory)
EP - 203 : Research Methodology
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) Give a detailed account of survey research designs.
- b) Write the steps in preparing a research proposal as per the APA style.

Q2) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) Explain Between group design with special reference to two group design and randomised group design.
- b) Discuss factorial designs in detail.

Q3) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) Explain factor analysis and give a detailed account of its methods.
- b) Define qualitative research design. Write in detail the analysis of the qualitative data.

Q4) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) Define psychological scaling. Give a detailed account of Thurstone-type scales and Likerttype scales.
- b) Explain time series design, non-equivalent control group design and cohort design.

P.T.O.

Q5) Short note in 250 words (any two out of four) :

[10]

- a) Meaning and types of sampling
- b) Principles of experimental designs
- c) Multiple regression
- d) Single group design

Total No. of Questions : 5]

P1167

[5208]-2003

M.A. (Semester - II)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 203 : Research Methodology

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) सर्वेक्षण संशोधनावर सविस्तर चर्चा करा.

ब) ए. पी. ए. सूचित शैलीनुरूप संशोधन प्रस्ताव तयार करण्यांचे टप्पे लिहा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) आंतरसमूही आखणी म्हणजे काय? ते सांगून अनियतिकृत समूह व द्वि-समूह आखणी स्पष्ट करा.

ब) घटकानुसारी आखणी सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) घटक विश्लेषण म्हणजे काय? घटक विश्लेषणाच्या विविध पद्धतीची चर्चा करा.

ब) गुणात्मक संशोधन आखणीची व्याख्या द्या. गुणात्मक प्रदत्त विश्लेषणाची पद्धत सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) मानसशास्त्रीय मापनीकरण म्हणजे काय? थर्स्टनची मापनीकरण पद्धती व लायकर्टची मापनीकरण पद्धती विषयी सविस्तर लिहा.

ब) कालमाला आखणी, असमतुल्य नियंत्रित समूह आखणी व 'समूहप्रभाव आखणी यावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनवर 250 शब्दांत संक्षिप्त टीपा लिहा.

[10]

अ) नमुनाचयन म्हणजे काय? त्याचे प्रकार लिहा.

ब) प्रायोगिक आखणीची तत्वे

क) बहुसमाश्रयण विश्लेषण

ड) एक समूह आखणी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1168

[Total No. of Pages : 4

[5208]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 301: Personality

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Discuss in detail the application of personality in clinical areas.
- b) Explain in detail Idiographic and Nomothetic approaches to personality.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain Erikson's theory of personality.
- b) Describe Adler's major lifestyle types.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain victor Frankl's existential approach.
- b) What are characteristics and assessment techniques of self-actualization.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Discuss the cross cultural research in personality.
- b) Describe Eysenck's approach of personality.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words :

[10]

- a) Person's situation interaction approach.
- b) Dream analysis of Adler.
- c) Congruence and Incongruence
- d) Functional Autonomy

Total No. of Questions : 5]

P1168

[5208]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 301: Personality

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) व्यक्तिमत्त्वाचे चिकित्सात्मक क्षेत्रातील उपयोजन यावर सविस्तर चर्चा करा.
ब) व्यक्तिमत्त्वाचे व्यक्तिसापेक्ष व नियमसापेक्ष दृष्टिकोन सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) एरिकसन यांनी दिलेल्या व्यक्तिमत्व सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) अँडलर यांच्या प्रमुख जीवनशैली प्रकारांचे वर्णन करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) व्हिक्टर फ्रँक्ल यांचा अस्तित्ववादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
ब) आत्मवास्तविकीकरणाचे गुणवैशिष्ट्ये व मूल्यमापन तंत्र कोणती?
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) व्यक्तिमत्त्वातील आंतर सांस्कृतिक संशोधनावर चर्चा करा.
ब) आयझॅक यांच्या व्यक्तिमत्वविषयक दृष्टिकोनावर चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) व्यक्ति-परिस्थिती आंतरक्रिया दृष्टिकोन
- ब) अँडलर यांचे स्वप्न विश्लेषण
- क) सुसंगती आणि विसंगती/समरूपता आणि विषमता
- ड) कार्यकारी स्वायत्तता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1169

[Total No. of Pages : 4

[5208]-3002

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 310 : Psychopathology - I
Clinical Psychology Specialization
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Describe the history of the DSM. List the main categories of mental disorders as per DSM 5.
- b) Discuss in detail the biological paradigm of psychopathology.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is intellectual Disability? Describe the types and levels of intellectual disability.
- b) What are the positive and negative symptoms of schizophrenia? Discuss the biological etiological factors in schizophrenia.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is Depression? Describe the various types of Depressive Disorders according to DSM -5.
- b) Describe the various types of obsessive compulsive Disorders according to DSM-5.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What are somatic symptom Related Disorders? Describe the various types of somatic symptom related disorders.
- b) Describe the clinical picture and etiology of Dissociative identity Disorder.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any 2 of the following in 250 words each :

[10]

- a) Diathesis - Stress model
- b) ADHD
- c) Panic Disorder
- d) Pica

Total No. of Questions : 5]

P1169

[5208]-3002

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 310 : Psychopathology - I
Clinical Psychology Specialization

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) डी. एस. एम. चा इतिहास बाबत लिहा. डी. एस. एम. 5 च्या प्रणाली नुसार प्रमुख मानसिक विकृतींची यादी द्या.
ब) मनोविकृती शास्त्र विषयक जैविक दृष्टीकोनावर लिहा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) बौद्धिक अक्षमता म्हणजे काय? बौद्धिक अक्षमताचे प्रकार व पातळ्या यावर लिहा.
ब) छिन्नमनस्कता या आजारातील धनात्मक आणि ऋणात्मक लक्षणांवर लिहा. छिन्नमनस्कता या आजाराबाबत जैविक कारणमीमांसावर लिहा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) अवमनस्कता म्हणजे काय? डी. एस. एम. - 5 नुसार अवमनस्कतेच्या विविध प्रकारांवर लिहा.
ब) डी. एस. एम. - 5 नुसार कल्पना-क्रिया अनिवार्यता या आजाराच्या विविध प्रकारांवर लिहा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) कायिक लक्षण संबंधित विकृती म्हणजे काय? कायिक लक्षण विकृतीच्या विविध प्रकारांवर चर्चा करा.
- ब) नियोजित व्यक्तित्व विकृतीच्या चिकित्सात्मक चित्रन व कारणमीमांसा यावर लिहा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
- अ) तणाव-रोगप्रवणता प्रारूप
- ब) अवधान विकिरण अतिक्रियाशीलता विकृती
- क) आतंक विकृती
- ड) पिकचा आजार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1170

[Total No. of Pages : 4

[5208]-3003

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

**EP 311 : Phycho-diagnostics Procedure and Techniques
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) Describe the parent/Guardian rated DSM - 5 level-1 cross cutting symptom measure - child form in detail.
- b) What is the SCID? Describe the patient, Non-patient and clinician versions of the SCID.

Q2) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) Describe in detail the MMPI-2 as a tool of psychodiagnostics.
- b) Describe Hamilton's Depression scale and Altman self-rating Mania scale in detail.

Q3) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) What are projective Techniques? Describe the elements used in the interpretation of Rorschach Inkblot Test.
- b) Describe the various tests that are used in the assessment of infant and toddler development.

Q4) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) Describe the various dementia and cognitive impairment assessment techniques.
- b) What is mental state Assessment? What are the various factors measured by the MSE?

P.T.O.

Q5) Write short notes on any 2 of the following in 250 words each : **[10]**

- a) DSM-5 clinician Rated Dimensions of Psychosis symptom severity.
- b) STAI
- c) Luria Nebraska Neuropsychological Test Battery.
- d) Clinical Report Writing

Total No. of Questions : 5]

P1170

[5208]-3003

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP 311 : Psycho-diagnostics Procedure and Techniques

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) डी. एस. एम.-5 स्तर 1 क्रॉस कटींग लक्षणे मापन याचा पालक निर्धारित बाल आवृत्ती याची चर्चा करा.
ब) स्किड म्हणजे काय? स्किडच्या रुग्ण-सामान्य आणि चिकित्स आवृत्त्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) एम. एम. पी. आय. -2 हे मनोनिदानाचे तंत्र म्हणून सविस्तर चर्चा करा.
ब) हॅमिल्टन यांची अवमनस्कता चाचणी आणि अल्टमन यांची आत्म-पदनिश्चयन उत्पाद मापनी यावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) प्रक्षेपण तंत्र म्हणजे काय? रोर्शाक यांच्या चाचणी द्वारा विश्लेषण करताना लक्षात घेतले जाणारे घटक स्पष्ट करा.
ब) शैशवावस्था आणि बाल्यावस्था यांच्या विकासाचे विश्लेषण करताना वापरात येणाऱ्या विविध चाचण्या स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) डिमेशिया आणि बोधनिक ऱ्हास परिक्षण करिताची विविध तंत्रे स्पष्ट करा.
- ब) मनः स्थिती परिक्षण म्हणजे काय? मनःस्थिती परिक्षण द्वारा कोणकोणते घटक पाहिले जातात?

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
- अ) डी. एस. एम. - 5 चिकित्सक निर्धारित मनोविसिप्ती लक्षणे तीव्रता आयाम मापन
- ब) एस. टी. ए. आय. (चिंता मापन)
- क) ल्यूरिया नेब्रास्का यांची चेता मानसशास्त्रीय कसोटी
- ड) चिकित्सात्मक अहवाल लेखन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1171

[Total No. of Pages : 4

[5208]-3004

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY : INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 320 : Personnel Psychology

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is Personnel Psychology? Explain the current practices and emerging trends of Personnel Psychology.
- b) Explain the concept of Equal Employment Opportunities. What are the Indian laws in this matter?

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is Job analysis? Write an example of a good job description.
- b) Explain the meaning and importance of strategic workforce planning.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain the different techniques used by organisations for maintenance of human resources.
- b) Critically evaluate the different selection methods.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is Performance Appraisal? Critically evaluate the subjective and objective measures of appraisal.
- b) Explain the need for conducting performance appraisal. Describe how the appraisal results should be communicated.

P.T.O.

Q5) Write notes (any two) :

[10]

- a) Utility Theory
- b) Job Evaluation
- c) Recruitment planning
- d) Errors in performance ratings

Total No. of Questions : 5]

P1171

[5208]-3004

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY : INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 320 : Personnel Psychology

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कर्मचारी मानसशास्त्र म्हणजे काय? कर्मचारी मानसशास्त्रातील सध्याचे रिवाज आणि उदयोन्मुख प्रवाह स्पष्ट करा.
ब) समान रोजगार संधी संकल्पना स्पष्ट करा. ह्या बाबत भारतीय कायदे कोणते ते सांगा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कार्य विश्लेषण म्हणजे काय? एका चांगले कार्य स्वरूपाचे उदाहरण द्या.
ब) दूरगामी कामगार नियोजनाचे अर्थ आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) संघटनामध्ये मानवी संसाधन देखभालासाठी वापरल्या जाणारे विविध पद्धती कोणती?
ब) विविध निवड पद्धतींचे सटीक मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) निर्वतन निर्धारण म्हणजे काय? निर्धारणाचे व्यक्तिनिष्ठ आणि वस्तुनिष्ठ मापनाचे सटीक मूल्यमापन करा.
ब) निर्वतन निर्धारणाची गरज स्पष्ट करा. निर्धारणाची फलीते कसे संप्रेषित करायचे हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)

[10]

- अ) उपयुक्तता सिद्धांत
- ब) कार्य मूल्यमापन
- क) भरती नियोजन
- ड) निर्वतन मानांकन मधील चुका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1172

[Total No. of Pages : 4

[5208]-3005

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY : INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 321 : Organizational Behaviour

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Explain the nature of Organization behaviour along with its forces.
- b) Describe the Autocratic model of Organization behaviour.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) What is work motivation? Elucidate the Maslow's model of motivation.
- b) How can you motivate employees by job redesign? Explain.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Elaborate the Fiedler's Contingency model of leadership.
- b) Explain the path goal leadership model of leadership.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Elucidate the factors that lead to stress in an employee. How can the employee manage stress?
- b) What is meant by communication? Explain its process in detail.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two :

[10]

- a) Organization structure
- b) Transformational leadership
- c) ERG theory of motivation.
- d) Employee counseling.

Total No. of Questions : 5]

P1172

[5208]-3005

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY : INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 321 : Organizational Behaviour

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) संघटना वर्तनाचे स्वरूप व त्याचे घटक स्पष्ट करा.
ब) संघटना वर्तनाचे निष्ठावान प्रारूप विशद करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कार्य प्रेरणा म्हणजे काय? Maslow चे प्रेरणा-प्रारूप स्पष्ट करा.
ब) कार्य पुनः रचना ह्या तंत्राने आपण कर्मचाऱ्यांना प्रेरित कसे करू शकतो? स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) Fiedler चे नेतृत्वाचे contingency प्रारूप विशद करा.
ब) नेतृत्वाचे ध्येय-पथ प्रारूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कर्मचाऱ्यांमध्ये ताण कोणत्या घटकांमुळे निर्माण होतो, ते स्पष्ट करा. घ्या ताणाचे नियोजन कर्मचारी कसे करू शकतात?
ब) संप्रेषण म्हणजे काय? त्यांची प्रक्रिया सविस्तर मांडा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)

[10]

- अ) संघटना रचना
- ब) परिवर्तनिक नेतृत्व
- क) E.R.G. प्रेरणा सिध्दांत
- ड) कर्मचारी समुपदेशन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1173

[Total No. of Pages : 4

[5208]-3006

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 330 : Counselling Process
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define Counselling . Explain three stages of counseling briefly with appropriate examples.
- b) Elaborate ethical considerations in the process of counseling.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss in brief any two non-standardized techniques for human assessment
- b) Elaborate importance of Communication in Building Counselling Relationship

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain with examples process goals and outcomegoal in counselling.
- b) Discuss the counsellor's action that impede communication process.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the use of personality test in counseling.
- b) While terminating case which issues counsellor should take into consideration?

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words.

[10]

- a) Use of interest test in counselling
- b) Guidelines for confrontation technique
- c) Structured interview
- d) Role plays

Total No. of Questions : 5]

P1173

[5208]-3006

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 330 : Counselling Process

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) समुपदेशनाची व्याख्या लिहा. समुपदेशनाच्या तीन अवस्था योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) समुपदेशनाच्या प्रक्रियेतील नैतिकतेचे मुद्दे सविस्तर सांगा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मानवी मूल्यमापनासाठीच्या कोणत्याही दोन अ-प्रमाणित तंत्रांची थोडक्यात चर्चा करा.
ब) समुपदेशनातील नातेसंबंध प्रस्थापित करण्यासाठी संप्रेषणाचे महत्व सविस्तर सांगा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) समुपदेशनातील प्रक्रिया उद्दिष्ट व निष्पत्ती उद्दिष्ट सोदाहरण स्पष्ट करा.
ब) संवाद प्रक्रियेमध्ये बाधा आणणाऱ्या समुपदेशकाच्या कृतींची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) समुपदेशनामधील व्यक्तिमत्व चाचण्यांचा उपयोग कसा आहे याची चर्चा करा.
ब) केस चा समारोप करताना समुपदेशकाणे कोणत्या गोष्टी लक्षात घेतल्या पाहिजेत?

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) समुपदेशनात अभिरूची चाचण्यांचा उपयोग
- ब) संमुखीकरण तंत्रासाठी मार्गदर्शक तत्वे
- क) रचित मुलाखत
- ड) भूमिका वठविणे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1174

[Total No. of Pages : 4

[5208]-3007

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 331 : Counselling Skills and Psychotherapy
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss desired vocal and bodily skills that a counsellor should adopt.
- b) What is questioning skill? Explain different types of questions with example.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Elaborate important concepts in Logo therapy.
- b) Explain with suitable examples cognitive distortions behind emotional disturbance according to Beck.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What are the different techniques to empower your mind.
- b) Discuss challenging skills useful in counseling process.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss with suitable examples in detail BASIC-ID Model.
- b) Explain A-B-C-D model of REBT.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words.

[10]

- a) Feedback skills
- b) Use of Visual images to empower mind
- c) Reflection as a communication skill
- d) Collective unconscious

Total No. of Questions : 5]

P1174

[5208]-3007

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 331 : Counselling Skills and Psychotherapy

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) समुपदेशकाने आत्मसात केली पाहिजेत अशा आवाज आणि शारिरिक कौशल्यांची चर्चा करा.
ब) प्रश्न कौशल्ये म्हणजे काय? विविध प्रकारच्या प्रश्नांचे सोदाहरण स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) लोगो मानसोपचारातील महत्वाच्या संकल्पना सविस्तर लिहा.
ब) भावनिक अस्वस्थेच्या मागे असलेले बरेक यांनी सांगितलेले बोधनिक विरूपण योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मनाच्या सक्षमीकरणाची विविध तंत्रे कोणती?
ब) समुपदेशनाच्या प्रक्रियेत उपयुक्त असणाऱ्या आव्हान कौशल्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) BASIC - ID प्रारूपाची सोदाहरण चर्चा करा.
ब) REBT चे A-B-C-D प्रारूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) प्रतिभरण कौशल्ये
- ब) मनाच्या सक्षमीकरणासाठी दृक-प्रतिमांचा वापर
- क) परावर्तन एक संप्रेषण कौशल्य
- ड) सामूहिक अबोध

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1175

[Total No. of Pages : 4

[5208]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 401 : Motivation and Emotion
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe Lorenz's theory of aggression and critically evaluate it.
- b) Describe the human sleep cycle in detail and explain sleep hygiene.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) How does motivation play a significant role in clinical and educational set up.
- b) Describe Murray's theory of motivation. State its strengths and limitations.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the Epic and Emic approaches with specific reference to emotion and culture.
- b) Describe the biological base of ANS and endocrine system in emotion.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Critically evaluate the classical theories of James-Lange and Cannon-Bard.
- b) Explain depression as an emotion. What are the negative effects of depression on physical well-being?

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Developmental-Interactional approach to motivation and emotion.
- b) McClelland's theory of motivation.
- c) Role of immune system in emotion.
- d) Anger and Health.

Total No. of Questions : 5]

P1175

[5208]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 401 : Motivation and Emotion

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) लॉरेझ यांच्या आक्रमकता सिध्दांताचे वर्णन करा. आणि त्याचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.
ब) मानवी निद्राचक्र सविस्तर वर्णन करा. आणि 'निरोगी झोप' स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) चिकित्सा व शैक्षणिक क्षेत्रात प्रेरणा कशा प्रकारे महत्वाची भूमिका पार पाडतात.
ब) मरे यांच्या प्रेरणा सिध्दांताचे वर्णन करा. त्या सिध्दांताचे बलस्थाने व मर्यादा लिहा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भावना व संस्कृतीच्या विशेष अनुषंगाने एटीक व एमीक दृष्टीकोण स्पष्ट करा.
ब) भावनेचे जैविक आधार म्हणून स्वायत्त मज्जासंस्था व ग्रंथीसंस्थेचे वर्णन करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) जेम्स-लॅंग व कॅनन वार्ड यांच्या मूलभूत भावना सिध्दांतांचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.
ब) 'अवसाद' एक भावना म्हणून स्पष्ट करा. अवसादाचे शारीरिक स्वास्थ्यावर काय ऋणात्मक परिणाम होतात?

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) प्रेरणा व भावनांचा वैकासिक-आंतरक्रियात्मक दृष्टिकोन
- ब) मॅक्लेलॅंड यांचा प्रेरणा सिध्दांत
- क) रोग प्रतिकार यंत्रणेची भावनेतील भूमिका
- ड) राग आणि आरोग्य

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1176

[Total No. of Pages : 4

[5208]-4002

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology Specialization

EP - 410 : Psychopathology - II

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What is Gender Dysphoria? Describe the symptoms, causes and treatment of Gender Dysphoria.
- b) What are Sexual Dysfunctions? Describe the clinical picture and treatment of Sexual Dysfunctions.

Q2) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What are substance abuse disorders? Describe the symptoms of opioid, stimulant and sedative related disorders.
- b) What are neurocognitive disorders? Describe the symptoms of Traumatic Brain Injury, Lewi-Body Disease and Huntington's disease.

Q3) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What are Personality Disorders? Differentiate between schizoid, schizotypal and paranoid personality disorders.
- b) Describe the Clinical picture, Etiology and Treatment of Borderline Personality Disorder.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) Discuss in detail the Types, Causes and Treatment of suicide.
- b) Describe the symptoms of Internet Gaming Disorder. What are the causes of Internet Gaming Disorder.

Q5) Write short notes on any 2 of the following in 250 words each. **[10]**

- a) Conduct disorder
- b) Alcoholics Anonymous
- c) Histrionic Personality Disorder
- d) Persistent Complex Bereavement Disorder

Total No. of Questions : 5]

P1176

[5208]-4002

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology Specialization

EP - 410 : Psychopathology - II

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) लैंगिक चिंतावसाद म्हणजे काय? लैंगिक चिंतावसादाची लक्षणे, कारणे व उपचार स्पष्ट करा.
ब) लैंगिक अपकार्यदोष म्हणजे काय? लैंगिक अपकार्यदोष विषयीचे चिकित्सात्मक चित्रण व उपचार यावर लिहा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) अमली पदार्थ सेवन विकृती म्हणजे काय? आफूजन्य, उत्तेजके व गुंगी आणणाऱ्या पदार्थांशी संबंधित विकृतीतील लक्षणे स्पष्ट करा.
ब) चेता-बोधनिक विकृती म्हणजे काय? आघातजन्य मेंदू दोष, लेवी-शरीर विकृती आणि हंटिंग्टन या विकृतीतील लक्षणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) व्यक्तिमत्व विकृती म्हणजे काय? छिन्नमनस्कसम, मनोविदल आणि संभांतीजन्य व्यक्तिमत्व विकृतीतील फरक स्पष्ट करा.
ब) सिमवर्ती व्यक्तिमत्व विकृतीचे चिकित्सात्मक चित्रण, कारण मीमांसा आणि उपचार स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) आत्महत्येचे प्रकार, कारणे व उपचार यावर चर्चा करा.
ब) महाजालावरील खेळ आसक्ती विकृती स्पष्ट करा. या विकृतीची कारणे काय आहेत?

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. [10]
अ) चौर्य उन्माद विकृती
ब) अल्कोहोल अॅनॉनिमस
क) नाटकी व्यक्तिमत्व विकृती
ड) सातत्यपूर्ण-गुंतागुंतीचे शोक विकृती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1177

[Total No. of Pages : 4

[5208]-4003

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology Specialization

EP 411 : Psychotherapies

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What is psychotherapy? Describe the basic psychotherapeutic skills.
- b) What is Transactional analysis? Describe the ego states, types of Transactions and life positions given by eric berne.

Q2) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What is behavior therapy? Discuss the basic assumptions of behavior therapy and critically evaluate them.
- b) What is assertiveness? Describe the various types of assertion in detail.

Q3) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) Describe Carl Rogers client centered therapy in detail
- b) Who postulated gestalt therapy? Describe the assumptions and techniques of Gestalt therapy.

Q4) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the BASIC 1Δ model proposed by Lazarus. describe the multi-model therapy in detail.
- b) What is family therapy? Discuss the basic postulates of family therapy.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any 2 of the following in 250 words.

[10]

- a) Object relations therapy
- b) Systematic desensitization
- c) Irrational beliefs given by Ellis
- d) Yoga therapy

Total No. of Questions : 5]

P1177

[5208]-4003

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology Specialization

EP 411 : Psychotherapies

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) मानसोपचार म्हणजे काय? मानसोपचारातील मूलभूत कौशल्ये विशद करा.
ब) आंतरक्रिया विश्लेषण म्हणजे काय? अहमच्या अवस्था, आंतरक्रियांचे प्रकार आणि जीवन स्थान याबाबत एरिक बर्न यांचे म्हणणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) वर्तनोपचार म्हणजे काय? वर्तनोपचारातील विविध गृहितके आणि त्यांचे टीकात्मक परिक्षण यावर चर्चा करा.
ब) 'स्पष्टवक्तेपणा' म्हणजे काय? स्पष्टवक्तेपणा शैलीच्या विविध प्रकारांवर सविस्तर चर्चा करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कार्ल रॉजर यांची सेवार्थी केंद्रीत उपचार पध्दती सविस्तर विशद करा.
ब) गेस्टाल्ट उपचार तंत्राचे प्रणेते कोण आहेत? गेस्टाल्ट उपचार पध्दतीतील गृहितके आणि तंत्रे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) लाझरस यांनी सुचविलेले (BASIC-ID) यावर चर्चा करा. बहु-आयामी उपचार पध्दती सविस्तर विशद करा.

ब) कुटूंब उपचार म्हणजे काय? कुटूंब उपचार पध्दतीतील प्रमुख सूत्रे विशद करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. [10]

अ) वस्तू संबंध उपचार

ब) पध्दतशीर विसंवेदन

क) एलिस यांनी दिलेल्या 'अतर्किक श्रध्दा'

ड) योगोपचार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1178

[Total No. of Pages : 4

[5208]-4004
M.A. (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 420 : Human Resource Management
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Elaborate on the nature and dimensions of e-HR.
- b) What is corporate excellence? Discuss the role of HR in improving corporate excellence.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the process of developing training programmes. What are the methods of evaluating training programs.
- b) Critically evaluate the career development cycle. Elaborate the methods in which plateaued employees can be helped.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is an attitude? Elaborate on how different attitudes seen in employees affect their performance.
- b) What is knowledge management? Explain knowledge management architecture in detail.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Give the definition and nature of collective bargaining. Elaborate on the collective bargaining process.
- b) Discuss the use of HR score card within strategic HRM.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each.

[10]

- a) Succession planning
- b) Privacy and ethical issues
- c) Scope of HRM
- d) HRD audit in India

Total No. of Questions : 5]

P1178

[5208]-4004
M.A. (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 420 : Human Resource Management
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) ई.एच.आर. (e-HR) चे स्वरूप आणि मिति यांविषयी विस्ताराने लिहा.
ब) कॉर्पोरेट उत्कृष्टता (excellence) म्हणजे काय? कॉर्पोरेट-उत्कृष्टता अजून सुधारण्यात मानवी संसाधनाची भूमिका कोणती याची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) प्रशिक्षण कार्यक्रम विकसित करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे मूल्यमापन करण्याच्या पध्दती कोणत्या आहेत?
ब) करीअर-विकास चक्राचे सटीक मूल्यमापन करा. करीअर मध्ये स्थगित झालेल्या कर्मचाऱ्यांना कोणत्या पध्दतींच्या साहाय्याने मदत करता येईल?
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) अभिवृत्ती म्हणजे काय? कर्मचाऱ्यांमध्ये दिसून येणाऱ्या भिन्न अभिवृत्तींचा त्यांच्या निर्वर्तनावर कसा परिणाम होतो?
ब) ज्ञान-व्यवस्थापन म्हणजे काय? ज्ञान-व्यवस्थापन आर्कीटेक्चर सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) संयुक्तिक वाटाघाटीची व्याख्या व स्वरूप लिहा. संयुक्तिक वाटाघाटीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- ब) स्टॅटिजिक एच.आर.एम. मध्ये एच.आर.स्कोर कार्डचा उपयोग कसा होतो ते स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
- अ) वारसाभिदान नियोजन
- ब) प्रायव्हसी/गोपनीयता व नैतिक प्रश्न
- क) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची व्याप्ती
- ड) भारतातील एच.आर.डी - ऑडीट

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1179

[Total No. of Pages : 4

[5208]-4005

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 421 : Organizational Development
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe the characteristics of O.D. and explain the systems theory.
- b) Explain the contributions of kurt lewin and eric trist to their respective stems of O.D.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Elucidate the methods of diagnosing organisational processes.
- b) Explain the phases of O.D.programs. Differentiate between diagnosis and interventions.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe the technique of formal group diagnostic meeting. How does process consultation model work.
- b) Explain responsibility charting and visioning as team intervention technique.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Elaborate in detail weisbord's future search conference model.
- b) Explain the steps involved in the confrontation meeting.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each.

[10]

- a) Kotter's eight step plan
- b) Nature of O.D. interventions
- c) Self managed teams
- d) Schein's cultural analysis

Total No. of Questions : 5]

P1179

[5208]-4005

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP 421 : Organizational Development

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) संघटना-विकासाची वैशिष्ट्ये सांगा. समष्टी सिद्धांताची चर्चा करा.
ब) कर्ट लेविन व एरिक ट्रीस्टचे यांचे संघटना विकासाच्या शाखामधील (stems) योगदान स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) संघटनाप्रक्रियांच्या नैदानिक पध्दती स्पष्ट करा.
ब) संघटना विकासकार्यक्रमातील अवस्था स्पष्ट करा. निदान व आंतरनिरसन यांमधील भेद लिहा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) औपचारिक समूह नैदानिक सभेच्या तंत्राचे वर्णन करा. प्रक्रिया सल्लामसलत प्रारूप कसे कार्य करते ?
ब) जबाबदारी आलेखीकरण आणि दूरदृष्टीकरण यांचे समूह आंतरनिरसन तंत्र म्हणून स्पष्टीकरण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) विसबोर्डचे भावी शोध परिषद प्रारूप स्पष्ट करा.
- ब) कन्फ्रंटेशन मीटिंगमधील अंतर्भूत टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) कॉटरची आठ-टप्प्यांची योजना
- ब) संघटना विकास आंतरनिरसनाचे स्वरूप
- क) स्व-व्यवस्थापित समूह/गट
- ड) शेनचे सांस्कृतिक विश्लेषण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1180

[Total No. of Pages : 4

[5208]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

**EP-430 : Guidance & Career Counseling
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is career counseling? Discuss present trends in career counseling.
- b) Discuss career planning & decision making in school.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe and discuss implication of career theories for counselor.
- b) Explain and compare the role of counselor in individual and group counseling.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the process of human development with reference to career counseling.
- b) Discuss and evaluate Bandura's social learning theory.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the role of counselor at Elementary School level.
- b) Give an account of changing nature of World of work.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Discuss the issues in career preparation.
- b) Discuss the growth stage in brief.
- c) Explain counselors activities in High School setting.
- d) Discuss the relationship between career and skill literacy.

Total No. of Questions : 5]

P1180

[5208]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP-430 : Guidance & Career Counseling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) करिअर समूपदेशन म्हणजे काय? करिअर समूपदेशनातले सद्य प्रवाह स्पष्ट करा.
ब) शालेय स्तरावरील करिअर नियोजन व निर्णयन प्रक्रिया विषयी चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) करिअर सिद्धांतांचे समूपदेशकाला होणाऱ्या उपयोगाविषयी वर्णन व चर्चा करा.
ब) समूह व वैयक्तिक समूपदेशनात समूपदेशकाची भूमिका स्पष्ट करा. व त्यांची तुलना करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) करिअर समूपदेशनाचा संदर्भ घेऊन मानवी वैकासीक प्रक्रियांवर चर्चा करा.
ब) बांडूरा यांचा सामाजीक अध्ययन सिद्धांतावर चर्चा करा व त्याचे मूल्यमापन करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) प्राथमिक शालेय पातळीवर समूपदेशकाची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) कार्यजगताचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन चे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) करियर तयारीतील बांबीवर चर्चा करा.
- ब) वाढ विषयक अवस्थेवर थोडक्यात चर्चा करा.
- क) माध्यमीक शालेय स्तरावर समूपदेशनाच्या कृती स्पष्ट करा.
- ड) करिअर आणि कौशल्य साक्षरता यांच्यातील संबंधावर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1181

[Total No. of Pages : 4

[5208]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

**EP-431 : Areas of Counselling
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the characteristics and causes of behavior of emotionally disturbed children.
- b) What is pre and post test counselling? Which important aspects does counsellor tackle in pre & post counselling?

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is retirement counselling? As a counsellor how do you deal with an oldage client with his retirement issues & problems.
- b) Describe the different types of mentally challanged children and explain their treatment briefly.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain different types of learning disabilities with examples.
- b) How to deal with suicide & parasuicide cases? Discuss.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is occupational stress & Explain various factors influencing occupational stress.
- b) 'The pre-marital counselling decrease the divorce cases' comment.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Discuss counselling for terminal illness.
- b) Explain the implication of counselling for women.
- c) Describe the skills for handling ADHD clients.
- d) Discuss the counselling for academic under achievers.

Total No. of Questions : 5]

P1181

[5208]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP-431 : Areas of Counselling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) भावनिकदृष्ट्या अस्वस्थ बालकांचे वर्तन व लक्षण व त्यामागची कारणे स्पष्ट करा.
ब) पूर्व चाचणी व उत्तर चाचणी समूपदेशन म्हणजे काय? पूर्व व उत्तर चाचणी समूपदेशनाद्वारे समूपदेशक कोणत्या महत्वपूर्ण बाबींविषयीच्या समस्या सोडवितो?

प्रश्न 2) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) निवृत्ती विषयक समूपदेशन काय असते? समूपदेशक म्हणून तुम्ही तुमच्या सल्लागार्यांच्या निवृत्ती विषयक समस्या कशा हाताळाल?
ब) मनोविकलांग बालकांच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा. व त्यांच्या उपचारांविषयी थोडक्यात लिहा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) अध्ययन अक्षमतेचे विविध प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) आत्महत्या व आत्महत्याभ्रम केसेस तुम्ही कशा हाताळाल? चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एकाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) व्यावसायिक ताण म्हणजे काय? व्यावसायिक ताणावर प्रभाव पाडणारे विविध घटक स्पष्ट करा.

ब) “विवाहपूर्व समुपदेशन घटस्फोटाचे प्रमाण कमी करू शकतो” यावर मत प्रदर्शन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन चे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) असाध्य आजारासाठीच्या समुपदेशनावर चर्चा करा.

ब) स्त्रियांसाठीच्या समुपदेशनाचे उपयोजन स्पष्ट करा.

क) ADHD रुग्णांना हाताळण्यासाठी आवश्यक तंत्राचे वर्णन करा.

ड) शैक्षणिक न्यूनसंपादीत विद्यार्थ्यांसाठीच्या समुपदेशनावर चर्चा करा.

